

აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროებში ევროპასთან თანამშრომლობის პოლიტიკა

პოლიტიკის დოკუმენტის რეზიუმე

2016

აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროებში
ევროპასთან თანამშრომლობის პოლიტიკა

პოლიტიკის დოკუმენტის რევიზია

ავტორები: ნათია კუპრაშვილი, ნინო ჭანტურია

აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის საქართველოს ეროვნული პლატფორმა არის საქართველოში რეგისტრირებული ადგილობრივი და საერთაშორისო არაკომერციული იურიდიული პირების გაერთიანება, რომლებიც მიზნად ისახავენ აღმოსავლეთ პარტნიორობის პრალის, ვარშავისა და ვილნიუსის სამიტების ერთობლივი დეკლარაციებითა და ევროპის სამეზობლო პოლიტიკის ევროკავშირ-საქართველოს ასოცირების შესახებ შეთანხმებით და სხვა ერთობლივი ღონისძიებებით განსაზღვრული მიზნების განხორციელების ხელშეწყობას.

Eastern Partnership Civil Society Forum Georgian National Platform is an association of local and international non-commercial legal entities registered in Georgia, aiming to promote and implement the goals set by the Joint Declarations of the Prague, Warsaw and Vilnius Eastern Partnership Summits and the EU-Georgia Association Agreement of European Neighborhood Policy and other joint events.

ავტორები: ნათია კუპრაშვილი, ნინო ჭანტურაია

რედაქტორი: ირინა კაკოიაშვილი

© აღმოსავლეთ პარტნიორობის სამოქალაქო საზოგადოების ფორუმის საქართველოს ეროვნული პლატფორმა

დოკუმენტში გაანალიზებულია საქართველოსა და ევროკავშირს შორის აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროებში თანამშრომლობის პრაქტიკა. შესწავლილია 2010 წლის 10 მარტის ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2010/13/EU აუდიოვიზუალური მედიის მომსახურების დირექტივასთან (AVMSD) ეროვნული კანონმდებლობის დაახლოების პროცესი. ყურადღება გამახვილებულია ადგილობრივი მაუწყებლების, აუდიოვიზუალური წარმოების განვითარებისა და მდგრადობის მნიშვნელობაზე საქართველოსა და ევროკავშირის საინფორმაციო უსაფრთხოების კონტექსტში.

დოკუმენტში გაზიარებულია რუსული არხებიდან ადგილობრივ არხებზე გადართვის პოლიტიკა, რაც ადგილობრივი მაუწყებლების გაძლიერებით არის შესაძლებელი. აღნიშნულზე არსებით გავლენას ახდენს ის, თუ რა რეგულაციების პირობებში უნევთ ან მოუწევთ მაუწყებლებს ფუნქციონა.

საზოგადოებრივი აზრის კვლევები (CRRC) ადასტურებს, რომ საქართველოში ინფორმაციის მთავარ წყაროდ ტელემაუწყებლობა რჩება და ტელევიზიას, როგორც პირველად საინფორმაციო წყაროს, მოსახლეობის 80%-ზე მეტი იყენებს.

GNCC-ის მონაცემებით, საქართველოს მოსახლეობის თითქმის ნახევარი – 47% უყურებს უცხოურ ტელეარხებს, მათგან ყოველდღიურად – 75%. უცხოურ არხებს შორის კი, იმავე კვლევით, 33 %-ზე მეტი რუსული არხის NTV-ს, ხოლო 22 %-ზე მეტი ORT-ს მაყურებელია.¹ რუსული არხების მიღება საქართველოში უმეტესად ღია თანამგზავრული პლატფორმით ხდება, რაზეც არხების აკრძალვის რეგულაციები გავლენას ვერ მოახდენს. ეს მოცემულობა და პროცენტული გადანაწილება აჩვენებს, რამდენად მნიშვნელოვანია ადგილობრივი მაუწყებლობის კონკურენტუნარიანობისა და მდგრადობის ხელშეწყობა.

„საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველოს“ (TI) მონაცემით, ტელეკომპანიათა შემოსავალი 2015 წელს, წინა წელთან შედარებით, 33%-ით შემცირდა. მაუწყებელთა შემოსავლების კლების მიზეზად TI მაუწყებლობის შესახებ კანონში განხორციელებულ ცვლილებებს მიიჩნევს, რასაც ოფიციალურ საფუძვლად კანონის სწორედ აუდიოვიზუალური მედიის მომსახურების შესახებ დირექტივასთან დაახლოება დაედო.

ამ პრობლემათა გათვალისწინებით, წინამდებარე პოლიტიკის დოკუმენტი მეთოდურად ეყრდნობა არა მხოლოდ 2010/13/EU აუდიოვიზუალური მედიის მომსახურების დირექტივის ანალიზს, არამედ საქართველოსა და ევროპაში აუდიოვიზუალური მედიის წინაშე არსებული გამოწვევების ანალიზსაც; აუდიოვიზუალური და მედიის მარეგულირებელი დოკუმენტების (საკანონმდებლო ბაზის) შესწავლას, მედიამენეჯერთა და მედიის განვითარებით დაინტერესებულ ორგანიზაციათა წარმომადგენლების მიდგომების გაცნობას, მედიის მდგრადობის კომპონენტებზე დაკვირვებას. ჩვენი მიზანია იმგვარი პოლიტიკის დოკუმენტის შემუშავება, რომელიც გააძლიერებს და პირიქით არ დაასუსტებს მედიას, როგორც ინსტიტუტს, რომელმაც უნდა შეძლოს მომძლავრებულ პროპაგანდასთან

¹ წყარო : <http://netgazeti.ge/life/104681/> ბოლო ნახვა 9 სექტემბერი.

გამკლავება როგორც საქართველოში, ისე ევროპაში.

დოკუმენტზე მუშაობის შედეგად გამოიკვეთა, რომ აუდიოვიზუალური და მედიის მომსახურების შესახებ დირექტივასთან ქართული კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ხორციელდება ფრაგმენტულად, ადგილობრივი მედიალანდშაფტის საფუძვლიანი კვლევის და მოსალოდნელი შედეგების გათვლის გარეშე, ცალკეული მუხლების დაჩქარებული წესით ამოქმედების გზით, იმის მიუხედავად, რომ დირექტივის შესრულებისთვის გათვალისწინებული პერიოდი 2018 წლამდეა, ცალკეული მუხლებისთვის კი – 2020 წლამდე.

აუდიოვიზუალური და მედიის მომსახურების შესახებ დირექტივასთან საქართველოს კანონმდებლობის ჰარმონიზაციის პროცესი მიმდინარეობს ისე, რომ ნაკლებია კომუნიკაცია ევროკომისიასთან, რომელიც თავად გეგმავს AVMSD-ში ცვლილებების განხორციელებას.

საქართველოს კანონმდებლობა ცალკეულ შემთხვევებში აწესებს უფრო მკაცრ რეგულაციებს მაუნყებლებისთვის, ვიდრე ეს AVMSD-ით არის გათვალისწინებული, რაც ხელს უშლის მაუნყებელთა მდგრადობას და პროგრამულ მრავალფეროვნებას.

ევროკომისია აცნობიერებს AVMSD-ის ცალკეული მუხლების გადახედვის აუცილებლობას, რომ უზრუნველყოფილი იყოს თანაბარი პირობები მედიასამუალებებს (ონლაინ და სამაუნყებლო) შორის კონკურენციისთვის, ასევე სიძულვილისა და შუღლის გამღვივებელ კონტენტთან საბრძოლველად, პროპაგანდასთან გასამკლავებლად.

საქართველოში აუდიოვიზუალური პროდუქციის ევროპული ბაზრის სტანდარტების შესაბამისად წარმოებით და AVMSD-ის სწორი გამოყენებით, შესაძლებელია ქართულმა აუდიო-ვიდეო პროდუქციამ კარგად აითვისოს ევროპის ბაზარი.

AVMSD-ის და აუდიოვიზუალურ და მედიის სფეროში თანამშრომლობასთან დაკავშირებული სხვა დოკუმენტების ოფიციალური ქართულენოვანი თარგმანის არარსებობა ართულებს ეროვნული კანონმდებლობის ევროპულთან ჰარმონიზაციის პროცესს.

10 რეკომენდაცია, რომელიც არსებული პრობლემების გადაჭრის გზებს ეხება, თავს იყრის ერთ მთავარ რეკომენდაციაში – საქართველოს მთავრობამ ევროპის ქვეყნებთან ერთად ძალისხმევა არ უნდა დაიშუროს ადგილობრივი აუდიოვიზუალური სფეროს განვითარებისა და ადგილობრივი მაუნყებლების კონკურენტუნარიანობის გაძლიერებისთვის, რაც ერთ-ერთი ყველაზე ეფექტური გზა იქნება უცხო ქვეყნის პროპაგანდასთან გასამკლავებლად და ევროპის ქვეყნების საინფორმაციო უსაფრთხოების უზრუნველყოფისთვის. ამ მიზნით რეკომენდებულია საგადასახადო რეგულაციების შემსუბუქება აუდიოვიზუალური პროდუქციის მწარმოებელთათვის, როგორცაა, მაგალითად, მოგების ან საშემოსავლო გადასახადისგან გათავისუფლება.

საქართველოს ეროვნული პლატფორმა
ტელ.: +995 32 293 11 28
მობ.: +995 570 10 44 90; +995 570 10 15 28
ელ-ფოსტა: np@ei-lat.ge
ვებგვერდი: eap-csf.ge